

ÄGARPOLICY

Beslutad av styrelsen den 12 april 2011

Mål

Enligt fondens uppdrag ska ”ägarrollen entydigt utövas i syfte att bättre tillvarata möjligheten till högre avkastning på förvaltade medel”. Detta tydliga uppdrag är grunden för fondens ägarpolicy. Mot denna bakgrund har Tredje AP-fonden (AP3) valt att formulera följande mål: Målet för AP3 är att skapa bästa möjliga avkastning till en låg risknivå. Det ägarinflytande som följer av AP3s aktieinnehav ska användas för att främja detta mål.

Tredje AP-fondens uppdrag

AP3s uppdrag från riksdagen sätter ramarna för fondens utövande av ägarroll. Det entydiga målet om bästa möjliga avkastning, innebär att AP3 i första hand har rollen som finansiell placerare. Fondens ägaransvar utövas därför främst inom de områden som beslutas av bolagsstämman.

Fondens placeringsregler innebär att marknadsvärdet på fondens totala innehav av aktier i svenska aktiebolag, som är noterade vid en svensk börs eller en auktoriserad marknadsplats, inte får överstiga 2 procent av det totala marknadsvärdet för sådana aktier. Ägarandelen i ett enskilt bolag får uppgå till maximalt 10 procent. Vidare ska fonden enligt lag inte ta näringspolitiska eller ekonomisk-politiska hänsyn.

I vissa situationer kan ägarrollen komma i konflikt med rollen som kapitalförvaltare. Det gäller i synnerhet då fonden riskerar att ta del av sådan information att AP3 hamnar i en insiderposition, vilket kan innebära begränsningar i fondens möjlighet att köpa eller sälja en viss aktie. I sådana situationer kan fonden tvingas avstå från att utöva aktivt ägarskap.

AP3 står sedan 2006 bakom FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UN PRI) och arbetar aktivt med att implementera PRI:s sex principer i rollen som ansvarsfull ägare samt i samarbete med andra investerare.

Medel

För att uppnå ovanstående mål ska fondens ägarinflytande utövas i första hand genom följande medel:

- Utövande av fondens rösträtt på bolagsstämmor.
- Deltagande i valberedningar och påverkan av styrelsernas sammansättning.
- Löpande kontakt med företrädare för bolagen.
- Samverkan med andra aktieägare.
- Insatser för att utveckla kvaliteten på bolagsstyrning på framför allt den svenska aktiemarknaden men även på vissa internationella marknader.

Beslutsordning

Styrelsen fastställer AP3s ägarpolicy. Policyn revideras årligen. VD har det övergripande ansvaret för att policyn verkställs, men ska samråda med styrelsen i frågor av särskild betydelse.

Sex huvudområden

AP3s arbete med ägarfrågor kan delas in i sex huvudområden:

- Kodfrågor,
- Sammansättning av styrelser,
- Kapitalstrukturfrågor,
- Ersättnings- och kompensationsfrågor,
- Aktieägarnas rättigheter, samt
- Hänsyn till miljö och etik.

Kodfrågor

AP3 välkomnar den svenska bolagsstyrningskod som infördes 2005. En kodifiering ökar möjligheterna att bevara och ta vara på de många fördelarna med den svenska bolagsstyrningsmodellens särart: Bolagsstämman starka ställning, styrelser utan representanter för bolagsledningen än undantagsvis VD samt tydliga huvudägare och valberedningar som inkluderar representanter för de institutionella ägarna.

Samtidigt som det finns många fördelar med en kod som skapar en ledstjärna för vad som är god praxis,

måste man inse att varje bolag är unikt. Vad som är bäst för aktieägarna i det enskilda bolaget, varierar mellan olika bolag. Därför är det viktigt med den flexibilitet som ges av principen ”följ eller förklara” och där marknaden får avgöra om förklaringen är godtagbar. AP3 verkar för enkla och översiktliga bolagsstyrningsrapporter där förklaringarna inte behöver vara särskilt omfattande eller juridiskt komplicerade. Det viktiga är att marknaden får en upplysning om i vilka fall man valt att inte följa koden och vilken modell man istället har valt.

Sammansättning av styrelser

En av de viktigaste uppgifterna för en ägare, inte minst för en institutionell ägare som AP3, är att utöva inflytande i valet av styrelseledamöter. Som huvudregel deltar AP3 i samtliga valberedningar som vi inbjuds till. Förutom de riktlinjer som ges i svensk kod för bolagsstyrning, arbetar AP3 enligt följande principer i de valberedningar där fonden är representerad:

Utvärdering: En strukturerad utvärdering av styrelsens arbete är ett nödvändigt beslutsunderlag för valberedningens arbete. För att säkra oberoende är det ofta önskvärt att utvärderingen görs i extern regi.

Rekryteringsbas: Kompetens, integritet och erfarenhet är viktiga egenskaper hos en styrelseledamot. Det är också avgörande att ledamöterna har möjlighet att avsätta tillräcklig tid för uppdraget. Ett effektivt styrelsearbete förutsätter en mångfald i styrelsens sammansättning som ger en bredd i styrelsens samlade erfarenhets- och kunskapsbas. Därför arbetar AP3 för en breddning av rekryteringsunderlaget till styrelser, bland annat verkar vi för att öka andelen kvinnliga ledamöter.

VDs roll i styrelsen: Det är viktigt att markera styrelsens oberoende i förhållande till bolagsledningen. AP3s uppfattning är att VD inte bör väljas in i bolagets styrelse.

Oberoende: Att representanter för huvudägare ingår i styrelsen är både naturligt och önskvärt. Men andelen ledamöter med anknytning till bolagets huvudägare ska stå i rimlig proportion till ägarens andel av kapitalet. Det innebär att det i vissa bolag kan vara önskvärt med fler ledamöter som är oberoende i förhållande till bolagets huvudägare än de två som koden kräver.

Rörlighet: Att sitta i en styrelse får inte uppfattas som ett livslångt hedersuppdrag. Att löpande utvärdera och

ompröva styrelseledamöterna är en självklar del av nomineringsarbetet. Men kontinuitet har också ett värde för att säkra ett effektivt styrelsearbete. Styrelsen bör bestå av en blandning av ledamöter med olika lång erfarenhet av styrelseuppdrag.

Aktieäggande: Det gynnar ägarna att styrelsen har incitament att sköta bolaget i enlighet med ägarnas intressen. Därför är det önskvärt att styrelseledamöter äger aktier i bolaget.

Kapitalstrukturfrågor

Bolag ska ha en väl avvägd kapitalstruktur som är anpassad till strategiska, ekonomiska och finansiella mål. AP3 förespråkar att generella metoder som emissioner, utdelning eller inlösen av återköpta aktier används för att justera kapitalstrukturen. Styrelsen ska tydligt motivera förslagen.

Emissioner

Nyemissioner bör som huvudregel ske med företrädesrätt för befintliga aktieägare. AP3s grundkrav är att Aktiemarknadsnämndens (AMN) uttalanden på området (såsom 2002:2) följs. AMNs rekommendation innebär att emissioner riktade till vissa befintliga aktieägare endast kan accepteras om bolaget befinner sig i en finansiell kris. Därutöver anser AP3 att lika stränga villkor normalt bör tillämpas för emissioner som riktas till utomstående aktieägare (dvs. nya ägare). Riktade nyemissioner kan dock i särskilda fall vara motiverade.

Utdelning

Bolag ska regelmässigt kommunicera synen på den egna kapitalstrukturen och tydliggöra vilken utdelningspolicy som finns i bolaget. Kapital som inte effektivt kan användas för att säkerställa eller utveckla bolagets verksamhet bör distribueras till aktieägarna.

Återköp

Inlösen av återköpta egna aktier är ett av flera tillgängliga medel för att återföra kapital till aktieägarna. Försäljning av återköpta aktier över börs ska inte tillåtas, förutom om det sker som en del i att säkra bolagets aktierelaterade incitamentsprogram. Återköp bör endast göras av det vid var tid billigaste aktieslaget om bolaget har skilda aktieslag.

Ersättnings- och kompensationsfrågor

Ledningens ersättning

Ersättningsfrågor utgör en viktig del av AP3s bolagsstyrningsarbete. Fonden har samma intresse som de bolag vi investerar i, nämligen att skapa förutsättningar för att generera en så pass bra avkastning som möjligt på de investeringar vi gör. Ledningens ersättningssystem ska vara utformade så att de på ett kostnadseffektivt sätt belönar insatser för att skapa långsiktigt aktieägarvärde. För fonden som ägare är det viktigt att agera utifrån vad som är bäst för det enskilda bolaget eftersom vi bedömer att det är det bästa sättet att främja bolagets långsiktiga värdeskapande. Det betyder att det är bolagets styrelser som ska ansvara för utformningen av ledningens ersättningssystem.

Ersättningssystemet för ledande befattningshavare ska beskrivas tydligt i bolagets ersättningspolicy, som fastställs av ägarna på bolagets årsstämma. Det är väsentligt att alla delar i det totala ersättningspaketet beskrivs; fast lön, eventuell rörlig ersättning inklusive aktie- eller aktiekursrelaterade incitamentsprogram, pensionsavsättningar, och andra ekonomiska förmåner. De totala ersättningsnivåerna ska vara rimliga och marknadsmässiga. Rörliga ersättningar till ledande befattningshavare som innebär kontant ersättning utöver den fasta lönen, bör enligt fonden uppfylla följande grundläggande krav:

- Rörliga ersättningar ska vara kopplade till förutbestämda och mätbara prestationskriterier, inklusive icke-ekonomiska kriterier, som de berörda ska kunna påverka.
- Rörliga ersättningar ska vara begränsade, och det ska finnas fastställda tak relaterade till den fasta lönen. Detta är särskilt viktigt om de rörliga ersättningarna är kopplade till bolagets vinster. Om det inte finns ett tak, kan onormalt stora utbetalningar leda till skada för bolaget, bolagets anställda och dess aktieägare.
- Vid utformningen av rörliga ersättningar ska bolagets styrelse överväga om utbetalning av viss del av intjänad ersättning ska ske med viss tids fördröjning efter att den intjänats. Syftet är främst att säkerställa att de prestationer på vilka intjänandet grundats är hållbara över tid. En sådan ersättningsstruktur motverkar sannolikt ett alltför riskfyllt kortsiktigt beteende och har dessutom positiva inlåsningseffekter.

- Bolagets ersättningspolicy ska innehålla en möjlighet för styrelsen att begränsa eller underlåta utbetalning av rörliga ersättningar om en sådan åtgärd bedöms som motiverad och förenlig med bolagets ansvar gentemot aktieägare, anställda och övriga intressenter. Exempelvis är det svårt att motivera utbetalning av rörliga ersättningar i det fall bolaget inte har uppnått ett positivt resultat. Bolaget ska även tillförsäkra sig möjlighet att kunna återkräva rörliga ersättningar som utbetalats på uppenbart felaktiga grunder.

Aktie- eller aktiekursrelaterade incitamentsprogram

Om de är rätt konstruerade, är aktie- eller aktiekursrelaterade incitamentsprogram ett bra sätt att koppla samman ledningens intressen med aktieägarnas. Då förutsättningarna varierar mellan olika bolag, är det svårt att ge detaljerade riktlinjer för hur programmen ska se ut. Det är bolagets styrelse som har i uppgift, och som är bäst lämpad, att ta fram förslag till incitament som gynnar värdeskapande i det enskilda bolaget. Det är också styrelsens uppgift att förklara sambandet mellan de mål man vill uppnå och programmens utformning samt utvärdera hur programmet hjälpt till att uppfylla dessa mål. Däremot kan man som aktieägare utifrån erfarenhet och vad som kan bedömas som allmän acceptans formulera några enkla grundkrav:

- AP3 förordar aktiebaserade program framför optionsprogram och är kritisk till program som bygger på vederlagsfria optioner utan krav på motprestation.
- Prestationskraven bör rimligtvis kopplas till bolagets finansiella mål men dessutom gärna bygga på jämförelser med konkurrenter.
- AP3 förordar ett eget risktagande för deltagarna genom egen investering.
- Programmen bör ha tak eller sundhetsklausuler som skyddar bolaget mot orimliga utfall.
- Ur ett aktieägarperspektiv är utvärdering av incitamentsprogram en självklarhet. Det är styrelsen som ansvarar för att en sådan utvärdering genomförs och säkerställer att aktieägarna får ta del av den.

Förutom ovanstående grundläggande krav finns det även andra delar som AP3 beaktar när fonden bedömer ett förslag till incitamentsprogram. Programmets omfattning och kostnader för aktieägarna är självklara

exempel på parametrar som alltid finns med i bedömningen. Därtill ska förslagen givetvis presenteras i god tid före kallelsen till bolagsstämman, så att aktieägare kan värdera och ta ställning till informationen.

När det gäller aktierelaterad ersättning är det viktigt att poängtera att det finns skillnader mellan olika typer av bolag. Aktierelaterad ersättning är ett sätt att länka samman ägarnas och ledningens intressen, men framför allt utgör dessa program verktyg för att kunna motivera och rekrytera personal. I företag som ännu inte nått uthålligt positiva kassaflöden är dessa program viktiga instrument för att kunna skapa extra motivation hos medarbetarna utan att behöva belasta företagets knappa likvida medel.

Ledningens pensioner

Förmånsbaserade pensionsavtal riskerar att ge upphov till stora, och högst osäkra, pensionskostnader och bör därför inte förekomma, såvida inte annat följer av tillämpligt kollektivavtal. I den mån sådana pensionsavtal ändå förekommer, anser fonden att bolagen bör arbeta aktivt för att om möjligt försöka omförhandla pensionsavtalen till premiebestämda pensionslösningar. Kostnaden för att omvandla pensionsavtalen från förmånsbestämda till premiebestämda lösningar bör givetvis alltid tas i beaktande. Pensioner ska baseras på den fasta lönen.

Ledningens avgångsvederlag

Det är viktigt att säkerställa att syftet med avgångsvederlag enbart är att dessa ska fungera som ett säkerhetsnät om avtalet sägs upp i förtid. Avgångsvederlag bör därför begränsas till ett visst belopp eller tidsperiod, som i allmänhet inte ska överstiga ett belopp motsvarande den fasta ersättningen för två år. Avgångsvederlag ska inte utgå om en befattningshavare avgår på eget initiativ. Detta hindrar dock inte att avgångsvederlag betalas ut, om avtalet sägs upp i förtid beroende på förändringar i bolagets strategi eller i samband med fusioner och uppköp.

Styrelsearvode

Arvodet till styrelsen ska vara marknadsmässigt och stå i proportion till ansvar och arbetsinsats. Vid utformningen av aktiebaserade incitament till styrelser bör man beakta att styrelsen har en övervakande funktion i förhållande till bolagsledningen. Om styrelsens ersättningar har en kraftig hävstång i förhållande till bolagets aktiekurs, kan trovärdigheten för denna övervakande roll skadas. Därför förordar vi i första hand en modell där en viss del av styrelsearvodet avsätts till förvärv av aktier i bolaget.

Aktieägarnas rättigheter

AP3 verkar för att skapa en bra maktbalans mellan ägare, styrelse och ledning.

Distansröstning

Det bör bli lättare för aktieägare att delta i bolagsstämmans beslutsfattande. Sverige är för närvarande ett av de länder i världen där det är svårast och dyrast att rösta på distans. Den nya aktiebolagslagen innebär att förbudet mot organiserad fullmaktsröstning slopats. För att distansröstning ska bli möjligt krävs dock att bolagsordningen medger detta. AP3 verkar för att bolag med ett stort utländskt ägande inför fullmaktsröstning i bolagets regi.

Revision och internkontroll

Revisorer utses av bolagets aktieägare och är aktieägarnas granskande organ. Därför är det viktigt att revisionen kontinuerligt utvärderas ur ett ägarperspektiv. Processen för utvärdering och upphandling av revisorstjänster bör behandlas av valberedningen. Vid utvärdering och upphandling är revisorernas oberoende ställning i förhållande till bolagets ledning och styrelse av avgörande betydelse för aktieägarnas förtroende för deras granskning av bolagets förvaltning.

Likabehandling

Aktier med samma ekonomiska rätt i bolaget ska alltid behandlas lika i ekonomiskt hänseende. Avsteg från detta kan endast göras i enlighet med villkor i bolagsordningen. Det är viktigt att minoritetsägarnas intressen skyddas.

Hänsyn till miljö och etik – AP3s värdegrund

Enligt den lag som styr AP-fonderna ska miljö- och etikhänsyn tas i placeringsverksamheten utan att göra avkall på det övergripande målet om hög avkastning till låg risk.

Hänsyn till miljö och etik är en förutsättning för att ett företag ska kunna drivas i enlighet med ägarnas långsiktiga intressen. Därför är dessa frågor en viktig del av det arbete som AP3 bedriver inom ägarstyrningsområdet. Här verkar AP3 för att säkerställa att ledningarna för de företag som fonden investerar i, identifierar och hanterar sociala och miljömässiga risker på ett sätt som skapar värde för aktieägarna.

Som en del av det svenska pensionssystemet bygger AP3 sina principer om engagemang, agerande och krav på förändring på samma värdegrund som den svenska staten. I denna är, demokrati, alla människors lika värde, den enskilda människans frihet och värdighet, en hållbar

utveckling, centrala delar i enlighet med skrivningarna i Regeringsformen.

Svenska statens värdegrund kommer också till uttryck, dels genom de internationella konventioner som Sverige har undertecknat, där ibland konventioner om miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption och inhumana vapen, dels genom det stöd som Sverige ger till initiativ såsom FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella bolag, samt även genom Sveriges ställningstaganden i folkrättsliga frågor. Tillsammans med den svenska statens värdegrund utgör de Internationella konventioner väsentliga instrument för AP3 i arbetet att ta miljö- och etikhänsyn.

I sitt arbete med miljö- och etikhänsyn i placeringsverksamheten utgår AP3 från att alla konventioner som Sverige har undertecknat är lika viktiga och därmed ska följas. Denna utgångspunkt stöds även i beslut och uttalanden från olika FN-organ som poängterar att de mänskliga rättigheterna är universella, odelbara, ömsesidigt beroende och relaterar till varandra och inte går att inbördes rangordna. Genom att knyta AP3s krav till internationella konventioner och genom att samarbeta med andra i samma syfte, kan fonden bli en del av en internationell samverkan på den internationella finansmarknaden som säkerställer att konventionsbrott påtalas. Därigenom kan konventionerna ges ökad genomslagskraft.

Uteslutning

AP3 anser att de företag som fonden äger aktier i ska följa internationella konventioner och överenskommelser som Sverige har undertecknat. För företag verksamma i Sverige förutsätter AP3 att de följer svensk lag. I de fall Sverige har lämnat en avsiktsförklaring om att underteckna en konvention kan AP3 besluta att agera som om undertecknande redan skett.

Om AP3 får kännedom om att ett bolag som fonden är aktieägare i, är skyldigt till brott mot internationella konventioner, kommer fonden att kontakta bolaget för att undersöka sakförhållandena. Om fondens undersökning visar att allvarliga brott har begåtts kommer AP3 uppmana bolaget att vidta åtgärder för att förhindra att brotten upprepas. Genom att använda sitt ägande för engagemang, agera mot kränkning av konventioner och ställa krav på förändring, kan AP3 göra skillnad. Om en dialog inte ger något resultat och det finns anledning att tro att bolaget kommer att fortsätta att bryta mot internationella konventioner, kan AP3 komma att avyttra aktierna i bolaget.

AP3s arbete med etik- och miljöhänsyn beskrivs utförligare i ett separat dokument som beslutas av VD och finns publikt tillgänglig på fondens hemsida.